

Årsredovisning och verksamhetsberättelse 2017

Socialnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Måluppfyllelse.....	3
1.1	KF 1: Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar.....	3
1.2	KF 2: Östhammars kommun ska vara en kommun med stöd- och omsorgsverksamhet som utgår från individens behov och värdighet.....	4
1.3	KF 3: Östhammars kommun ska vara en kommun med god service och med utrymme för medskapande (fd Mål 3 och 4)	7
1.4	KF 4: Östhammars kommun ska vara en attraktiv och inkluderande kommun med ett gott företagsklimat och kontinuerlig tillväxt (fd mål 5 och 6).....	10
1.5	KF 5: Östhammars kommun ska vara en kommun med minskad miljöpåverkan (fd mål 7)	10
1.6	KF 6: Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv (fd mål 8).....	11
1.7	KF 7: Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare (fd mål 9).....	11
2	Årets viktigaste händelser	13
3	Prestationer och kvalitet	13
4	Ekonomiskt resultat.....	16
5	Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv	18

1 Måluppfyllelse

1.1 *KF 1: Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar*

1.1.1 *Gemensam (SIP) för personer identifierade i riskgrupp.*

Kommentar

Samverkan med barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden fortsätter att utvecklas i enlighet med Kommunfullmäktige mål 1. Kontinuerliga möten hålls mellan skolan och socialförvaltningen. Fortsatt arbete med att fördjupa samarbetet är planerat under år 2018. Arbete för att stärka första linjens psykiatri har genomförts och verksamheten bedrivs nu i samverkan med vårdcentral, familjecentral, ungdomsmottagning och socialförvaltningens enhet, råd och stöd. Verksamheten är placerad i Gimo för att ha en central placering i förhållande till kommunens skolor.

Trots att omfattande informationsinsatser är genomförda avseende, Samordnad Individuell Plan (SIP), finns fortfarande förbättringsområden att arbeta vidare med. En juridisk kartläggning om ansvarsfrågan avseende samverkan mellan socialförvaltningen och skolan är genomförd. Detta kommer på sikt att leda till ökad tydlighet och en ytterligare förbättrad samverkan avseende barn och unga.

För att ytterligare tydliggöra och prioritera arbetet med ungdomar har verksamheten omorganiserats. Myndighetsutövningen inom barn och unga har placerats i egen organisatorisk enhet för att tydligt prioritera tidiga insatser och samverkan med skolan.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
—	Andel SIP för personer identifierade i riskgrupp.				Uppgift saknas för 2017

1.1.2 *Upprättad genomförandeplan för person < 25 år som varit arbetslösa mer än 90 dagar.*

Kommentar

Samtliga brukare i målgruppen har genomförandeplan. Verksamhetssystemet i sin grundstruktur säkerställer att genomförandeplan måste existera för att fortsatt handläggande ska kunna genomföras.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
●	Andel genomförand	100%		100%	

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	eplaner				

1.1.3 Översyn av samverkansgrupper inom åldersgruppen 16-25 år och dess uppdrag.

Kommentar

Genomförd inventering visar på fem aktuella grupper med direkt inriktning barn och unga. Huvuddelen av grupperna är samverkansprojekt mellan socialnämnden och skolnämnden. Det finns även fler grupper som indirekt koppling mot barn och unga exempelvis inom området närvård, integration och fysisk hälsa. Fokus för grupperna har under året har legat på att öka nyttan för brukarna.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	Genomfört	Genomfört			

1.2 KF 2: Östhammars kommun ska vara en kommun med stöd- och omsorgsverksamhet som utgår från individens behov och värdighet

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	Brukarnöjdh et funktionshin der				Brukarunder sökningen inte genomförd under 2017.
	Andel som under året erhållit försörjningss töd	1,5%		131,82%	

Där inte annat anges är måluppfyllnad är hämtade från socialstyrelsens brukarundersökning "Öppna jämförelser"

Utfallets resultat för försörjningsstöd är lägre än länsgenomsnittet (3,9%) och riksgenomsnittet (4,2%).

1.2.1 Utveckla måltidssituationerna Särskilt boende.

Kommentar

Vad gäller måltidsmiljön visar brukarna på ökande nöjdhet (+7 %) inom våra särskilda boenden.

Socialnämnden och tekniska nämnden har haft samråd två gånger avseende kost- och måltidssituationen.

Aktiviteter som ses som bidragande faktorer är till exempel i Alunda där man under året haft flera större tillställningar som är årstidsspecifika exempelvis kräftska, surströmmingsfest och grillfest. Då dukat upp antingen i stora matsalen på övervåningen eller i vinterträdgården. Man har köpt in enhetligt porslin till alla avdelningar för att dukningen ska upplevas trevlig för brukaren och man är noga med att ha dekorationer på borden som är anpassade efter årstid. I Österbybruk engagerar sig personal och bidrar till en trevlig boende- och restaurangmiljö. Aktivitetsansvarig är värdinna i restaurangen vilket förhöjer trivsel och trygghet för både boende på Parkvägen och besökare utifrån.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
● Resultat brukarundersökning (+5%)	78%			102,63%	

1.2.2 Utveckla och genomföra aktiviteter för boende inom Särskilt boende.

Kommentar

Brukarna är totalt sett 13 % mer nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds på och av våra särskilda boenden. Samtliga enheter har en ökande trend förutom Österbybruk som tappat 12 % från mätningen 2016. Här uttrycker man behov av stöd för att analysera och vara behjälplig med att utveckla till exempel mötesplatsen. Kultur i vården har utökats till att omfatta alla äldreboenden i kommunen. Varje verksamhet inom vård och omsorg har representanter motsvarande kulturombud. Det kan vara en person eller fördelat på flera, som till exempel inom LSS, där man har valt att ha en fritidsgrupp. Varje särskilt boende har minst en stor gemensamt organiserad aktivitet per vecka utöver mötesplats. Andelen genomförda aktiviteter har därmed ökat kraftigt. Frivilligorganisationerna och civilsamhället har på tydligt sätt bidragit i detta arbete.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
● Resultat brukarundersökning (+5%)	70%	72%	67%	112,9%	

Arbete pågår att genomföra individuella och gemensamma aktiviteter utifrån den enskildes behov, som framkommit i genomförandeplanen.

1.2.3 Vidareutveckla och stärka upplevelsen av trygghet

Kommentar

Känslan av trygghet inom våra särskilda boenden ligger kvar på 91 % vilket är samma som förra årets mätning. Här kan vi dock se att Edsvägen (Östhammar) ökat med 13 % medan Olandsgården (Alunda) tappat från 100 % till 90 %. Resterande enheter ligger relativt stabilt i mätningen.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentarer
Resultat brukarundersökning (+5 %)	91%			95,79%	

Utfallets resultat (91) är högre än övriga kommuner i länet (88), samt över riksgenomsnittet (89)

1.2.4 Brukarna ska ges möjlighet till läkemedelsgenomgångar.

Kommentar

Läkemedelsgenomgångar redovisas i Patientsäkerhetsberättelsen

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentarer
Andel brukare med läkemedelsgenomgång					

Samtliga brukare inom särskilt boende ges möjlighet till läkemedelsgenomgångar, där läkare och ansvarig sjuksköterska medverkar. Under 2017 har primärvården inte kunnat tillgodose behoven av läkemedelsgenomgång inom vissa boenden, vilket också har uppmärksamats. Brukare i ordinärt boende får stöd av patientansvarig sjuksköterska att kontakta den egna husläkaren.

1.2.5 Varje brukare har en upprättad genomförandeplan.

Kommentar

Genomförandeplaner är till stora delar genomförda. Inom vård och omsorg har alla brukare en genomförandeplan. På grund av bristfällig utbildningen vid införande av nytt verksamhetssystem har dock inte alla genomförandeplaner hunnit dokumenteras i verksamhetssystemet. Arbetet med att slutföra dokumentationen av

genomförandeplanerna sker när verksamheterna börjar arbeta enligt IBiC.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
● Andel brukare med genomförandeplan	100%			100%	

1.2.6 Öka brukarnas kunskap om hur man lämnar synpunkter och klagomål.

Kommentar

I årets brukarundersökning hade kunskapen om hur man lämnar synpunkter ökat med 4 procent för ordinärt boende och med hela 9 procent för särskilt boende. Hemtjänsten i Gimo och i Österbybruk står för den största ökningen inom hemtjänsten. Inom särskilt boende är det framför allt Edsvägen (Östhammar), Lärkbacken (Gimo) och Parkvägen (Österbybruk) som har förbättrat sina resultat markant.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
● Resultat brukarundersökning (+5 %)	63%	63%	64%	100%	

1.3 KF 3: Östhammars kommun ska vara en kommun med god service och med utrymme för medskapande (fd Mål 3 och 4)

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
■	Andel som upplever att vi har en god tillgänglighet och ett gott bemötande				
■	Andel som får direkt svar på telefonfråga				
■	Andelen som får svar på e-post inom 2dgr				
■	Andel som upplever att				

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyll nad	Kommenta r
	vi möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling.				
	Andel medborgare som upplever att de har inflytande över kommunens verksamhet				

Förvaltningens planerade hembesök har under året inte lyckats genomföras fullt ut. Alla personer som planerats få hembesök under år 2017 har i stället fått skriftlig information om kommunens insatser. För att verksamheten ska komma ikapp kommer vi under år 2018 att samarbeta med Östhammar Direkt. De kommer att sköta en stor del av det administrativa arbetet. Vår målsättning är att till nästa år ska komma ikapp genom att alla personer inom målgruppen födda 1937 och 1938 kommer att erbjudas ett förebyggande hembesök.

Nämndens arbete med äldreplanen ”det goda livet som äldre i Östhammars kommun” har skett i form av ett antal dialogmöten och slutligen ett äldreforum. Mötena var välbesökta och ca 250 personer har bidragit till äldreplanens framväxt. Nämnden har även genomfört ”samtal med socialnämnden” samt omfattande dialoger med brukarorganisationer och anhörigföreningar.

Vid verksamhetsförändringarna vid boende för ensamkommande barn och unga har andra boende i närmiljön inbjudits till dialogmöten

I samband med införandet av IBiC kommer brukarens möjlighet till inflytande förstärkas vid bedömning av behov samt vid utförande av insatsen.

1.3.1 *Upplevelsen av ett gott bemötande utifrån fastställd värdegrund.*

Kommentar

En god kvalitetsindikator som har synts tydligt i många sammanhang under året är det goda bemötandet. 99 % av brukarna i ordinärt boende och 100 % av brukarna boende i särskilt boende upplever att de får ett bra bemötande av personalen.

Muntliga redogörelser och observationer där just det goda bemötandet har varit tydligt och avgörande för brukarnas men även personalens upplevelser. Tillfällen där personal har lyfts fram och fått erkännande för sitt bemötande och respektfulla sätt att agera. Under den sista samverkan med kulturombuden genomfördes en bemötandeövning som var mycket uppskattad. Vikten av att hela tiden arbeta med det egna beteendet,

reflektera och lyfta fram de goda prestationerna är en viktig del i att skapa förbättringar och motivation hos personalen.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
●	Resultat brukarundersökning (+5 %)	99%		99%	Avser htj

1.3.2 *Brukaren ska känna förtroende för personalen.*

Kommentar

Samtliga orter har en svag uppåtriktad trend förutom hemtjänsten i Gimo där brukarnas känsla av att ha förtroende för personalen gått från 97 % till 81 %. En förklaring till den nedåtgående trenden för Gimo tros vara att höga sjukskrivningstal har ökat antalet vikarier under året vilket har inneburit högre personalomsättning och minskat kontinuitet. Från och med hösten 2017 har gruppen stabiliserats, kontinuiteten har ökat och personalomsättningen minskat vilket vi tror leder till ökat förtroende för personalen under 2018.

För de boende inom särskilda boendena upplever 90 % (+ 4 %) av brukarna att de har förtroende för personalen. Samtliga enheter ligger stabilt förutom Parkvägen (Österbybruk) där brukarnas förtroende för personalen ökat med hela 18 % sedan föregående mätning (från 76 % till 94 %).

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
◆	Resultat brukarundersökning (+5 %)	92%	92%	92%	

92 % är ett mycket gott resultat, jmf länets kommuner (90) och riket (91).

1.3.3 *Verksamhetssystemets uppsättning ska möjliggöra uppföljning utifrån ett jämställdhetsperspektiv.*

Kommentar

Verksamhetssystemet är uppsatt utifrån att möjliggöra uppföljning utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Systemet har dock omfattande förbättringsområden avseende utdata vilket innebär att det kräver omfattande insatser för att hämta relevant jämförelsedata.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
 100 %	100%			100%	

1.4 KF 4: Östhammars kommun ska vara en attraktiv och inkluderande kommun med ett gott företagsklimat och kontinuerlig tillväxt (fd mål 5 och 6)

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	Andel medborgare som upplever en trygg kommun				

Öppna jämförelser redovisar på frågan om trygghet att socialnämndens målgrupper till 91% känner trygghet i sina boendeformer.

Socialnämnden har under året tecknat ett avtal med Samhall om utförande av servicetjänster. Ca 40 personer som står långt från arbetsmarknaden har därmed kunnat få riktiga arbeten. Utöver detta så har upphandlingen utökats med transporter vilket förväntas att ytterligare ca 10 personer kan erbjudas arbete under 2018. Detta arbete belönades med bästa arbetsgivare i Visa vägen priset.

Arbetet med att samverka kring nysvenskar för att minska tiden inom försörjningsstöd och förbättra möjligheterna för dem att komma ut på arbetsmarknaden har intensifierats.

Socialförvaltningen deltar aktivt med att upplåta arbetsplatserna för olika typer av arbetsmarknadsinriktade aktiviteter ”introduktion och arbetsträning” och liknande.

Regelbundna möten med LOV-företag (Lagen om valfrihet) har hållits under året.

1.5 KF 5: Östhammars kommun ska vara en kommun med minskad miljöpåverkan (fd mål 7)

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	Minskning av koldioxidutsläpp (CO2) från tjänsteresor med bil (2018)				

Andelen miljöbilar har ökat inom förvaltningen. Förstärkt ruttplanering inom hemtjänsten i syfte att minska bilkörning är genomförd. Miljöperspektivet i förfrågningsunderlag har förtydligats. Åtgärder för att göra det lättare för berörd personal att resa med kollektivtrafik har genomförts. Villkorsstyrda utskrifter (Follow print) har genomförts inom IFO och stab i syfte att minska pappersanvändningen.

1.6 KF 6: Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv (fd mål 8)

1.6.1 Ekonomi i balans.

Kommentar

Socialnämnden redovisar ett underskott på 17,3 mnkr för 2017.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
Följsamhet budget.	-4%			0%	

1.6.2 Generellt spar.

Kommentar

Socialnämnden har inom flertalet områden arbetat med alternativa insatser som genererat lägre kostnader. Nämnden har också omförhandlat placeringsavtal inom både VoO och IFO, med bibehållen kvalitet och lägre kostnader.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
0,5 %					Saknar utfall för styrtalet.

1.7 KF 7: Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare (fd mål 9)

1.7.1 Arbetsmiljö

Kommentar

Arbete med att kartlägga och bedöma hälsoläget vid varje enhet är genomfört. Utbildning i arbetsmiljö och rehabiliteringsverktyg har skett under året. Från och med juni år 2017 kan en mer positiv utveckling av ohälsotalen redovisas där framför allt den långa sjukfrånvaron minskar. På årsbasis innebär det att målet inte kommer att nås trots den positiva utvecklingen.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
Förbättrat					

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	sjuktal (1 %)				

1.7.2 Förbättrad delaktighet.

Kommentar

Arbete med att förändra ledarskapet inleddes under hösten 2017. Syftet är att flytta beslutsfattande längre ut i organisationen kompletterat med en förstärkt ledningsorganisation. I genomförd medarbetarundersökning förbättrar nämnden sina resultat på många områden dock med marginella skillnader. Det har inneburit att måltalet inte påverkas, varken positivt eller negativt.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	NMI (nöjd medarbetarindex +2 %)				

1.7.3 Andel män ökar i vården.

Kommentar

Detta är ett långsiktigt arbete där det gäller att öka manliga studenter inom de områden där socialnämnden verkar. Inledningsvis på året ökade andelen män, och jämför man december 2016 med december 2017 så har andelen män inom VoO utförarverksamhet gått från 5,2 procent till 5,7 procent.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentar
	Andel anställda män (+10 %)	9,6%		96%	

1.7.4 Ökade sysselsättningsgrader.

Kommentar

Förvaltningen har under 2017 aktivt arbetat för öka sysselsättningsgraderna inom de yrken där deltider har varit vanligt förekommande. Bland annat så har VoO:s utannonserade tjänster i större utsträckning erbjudit heltid. Chefer har också i hög grad erbjudit möjligheten till högre sysselsättningsgrad för befintliga medarbetare. Genomsnittlig sysselsättningsgrad inom VoO har gått från drygt 83,4 procent i

december 2016 till drygt 85,1 procent i december 2017.

Styrtal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllnad	Kommentarer
◆ +10 %.	85,1%			91,11%	

2 Årets viktigaste händelser

Under året har fokus legat på implementering av det nya verksamhetssystemet. Handläggning och dokumentation kommer att göras enligt arbetsmetoden IBIC (individens behov i centrum) och inom IFO BBiC (barnens behov i centrum). Det har startat en referensgrupp bestående av chefer från utförarsidan som kommer att stötta och samordna frågor och svar från verksamheterna. I samband med att det nya verksamhetssystemet tas i bruk har också baspersonalen blivit digitaliserade i form av smarta telefoner.

För att möta de minskade ersättningarna inom ensamkommande barn har hemtagning av externt placerade barn genomförts. För att möjliggöra detta har en ny enhet, Månskenet, öppnas i gamla Solgården. Samtidigt har antalet barn minskat totalt, vilket innebär att en lokal omställning också tvingas genomföras. HVB verksamheten i Valö stängdes tidigt under året. Enheten Östero kommer att flyttas till Östhammar och integreras med övrig verksamhet.

Öppenvården för missbruk har förstärkts med en träffpunkt i Öregrund. Enheten Boendestöd har fått ett breddat uppdrag och en större målgrupp. Barn- och ungdomsenheten har omorganiserats och förstärkts med en enhetschef. För att ytterligare understödja kvalitetsarbetet vid Individ- och familjeomsorgen har en tjänst som verksamhetsutvecklare tillförts.

Genomlysning av verksamhetskritiska funktioner har genomförts ex vid Biståndsenheten. Det finns för närvarande två aktiva LOV-utförare, Aktivt stöd samt Vallonen samtliga verksamma inom hemtjänsten. En utökning av antalet demensplatser har skett och troligen behöver fler omvårdnadsplatser ändra inriktning, för att möta det ökade behovet för personer med demens. Arbetet med kultur i vården har övergått från projekt till att bli en del av driftsverksamheten.

Närvårdsarbetet har förstärkts, främst med insatserna första linjens psykiatri och mobila närvårdsteam. Två insatser prioriterade av regionen. Men även ett omfattande arbete med att planera för den nya utskrivningslagen (Lag om samverkan) har genomförts.

Under året har det startats en kör för målgruppen LSS på fritidsgården Brunnen. Det har skett inom ramen för kultur i vården på kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med studieförbundet Vuxenskolan. Detta är ett önskemål som har funnits länge och noterades i början av 2017 vid ett möte på Bojen i Östhammar. Kören har varit väldigt uppskattad och det finns förslag på en fortsättning. Utöver detta kan nämnas ytterligare aktiviteter som är uppstartade såsom Café på Lärkbacken och målargrupp i Alunda.

3 Prestationer och kvalitet

Internkontrollen visar på att kvaliteten på förvaltningens utredande och administrativa insatser inte har utvecklats på det sätt som förväntats. Till stor del beror det på att

implementeringen av det nya verksamhetssystemet varit svårare och tagit mer resurser än beräknat. De nya tjänster som tillkommit inom individ- och familjeomsorg motiveras bland annat av att kvalitetsarbetet och arbetssättet i verksamhetssystemet behöver utvecklas. Barn- och ungdomsenheten fortsätter sitt arbete med öppna insatser istället för placeringar. Försörjningsstödet är fortsatt på mycket låga nivåer även om kostnaderna har vänt uppåt under sista kvartalet.

Vård och omsorg har för verksamheten en enhetlig och väl utvecklad modell för arbetet med styrkort. Arbetet omfattar fram för allt arbetet med egenkontroll men även de övriga delarna. Arbetet med att vidareutveckla förvaltningens kvalitetsledningssystem fortsätter enligt plan. Allt fler rutiner och stödmaterial för kvalitetsarbetet finns nu tillgängligt i webbportal för ledningssystem. Vår analys pekar på att en långsiktig plan avseende systemstöd för kvalitetsledningssystemet behöver utarbetas.

Inom IFO har fokus lagts på att utveckla arbetet med vård- och genomförandeplaner. Kvalitetsarbete sker utifrån de internkontroller som genomförts. Fortbildningsinsatser inom handläggning och dokumentation för att stärka rättssäkerheten för den enskilde, har erbjudits all personal inom myndighetsutövning. Utbildningsinsatser i verksamhetssystemet har genomförts för att handlägningsprocesserna skall bli mer rättssäkra.

I och med att det nya verksamhetssystemet införs har också förvaltningen utvecklat nya rutiner för framtagandet av statistik och nyckeltal vilket utgör en viktig del av bokslut/delårsbokslutsarbetet och den kvartalsvisa rapporteringen till Socialnämnden.

Förvaltningen har under året utvecklat arbetet med internkontroll och med början 2018 redovisas resultatet samlat vid två tillfällen, med ett förstärkt fokus på åtgärder och uppföljning.

Utifrån nämndens antagna kompetensförsörjningsplan har en personalstrategi färdigställts under våren 2017.

Kompetensförsörjningen är en fortsatt stor utmaning. Detta medför konsekvenser både ekonomiskt samt förvaltningens möjlighet att utföra lagstadgad verksamhet. Digitaliseringen sker allt fortare i omvärlden och ställer allt större krav på förvaltningen. Digital trygghetstillsyn har under det gångna året inletts. Det ökande IT beroendet försvårar nuvarande bemanningsstrategier (hög grad av visstidsanställningar) framför allt inom vård och omsorg. Detta medför stora personella samt ekonomiska utmaningar.

Analys

I Östhammars kommun har befolkningmängden ökat ca två procent de senaste tre åren samtidigt som andelen över 65 år ökat med nästan fem procent under samma period. Trots den ökade befolkningmängden har andelen personer i arbetsför ålder minskat något (1%). Som jämförelse så är medelåldern i Östhammars kommun 3,5 år högre än rikets genomsnitt. Detta är något som återspeglar sig i nyckeltalen och då främst inom hemtjänst, där vi kan se en ökning av antalet hemtjänstbeslut. Antalet beslut gällande särskilt boende ökar inte och detta sammantaget kan tyda på att fler äldre bor kvar i hemmet. Samtidigt ökar antalet beviljade timmar per beslut, vilket ytterligare talar för att vi ser effekten av en ökad äldre befolkning.

Detta blir tydligt i jämförelse med antalet personer med LSS-beslut vilket är relativt stabilt över tid. Personlig assistans (LSS och SFB) visar ett underskott för 2017 på 3,4

mnkr, där antalet ärenden med LSS beslut är fler än man budgeterat. Försäkringskassan har ändrat syn i bedömningen av rätt till personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken vilket har lett till att kommunen, i de ärenden Försäkringskassan bedömer att de grundläggande behoven understiger 20 timmar i veckan, får ta hela kostnaden för insatsen.

På missbrukssidan kan vi se en minskning av antalet HVB-placeringar vilket kan förklaras med en fortsatt satsning på öppenvårdsåtgärder. Övriga vårdtygn har ökat, en av placeringarna har gjorts i samarbete med region Uppsala där kostnaden delas vilket får ses som en positiv utveckling för samverkan mellan kommun och region.

Sedan två år tillbaka har andelen barn i familjehem minskat. Tidigare låg besluten om familjehemsplaceringar kvar trots att barnet nått vuxen ålder, idag avslutas de ärendena.

En ökning har skett av antalet HVB-dygn för vuxna inom missbruksvården. Tidigare har antalet placeringar varit ovanligt lågt och en ökning har varit förväntad.

Andelen anmälningar avseende barn och ungdomar har ökat. Detta kan till viss del förklaras av samarbetet med skolan har förbättrats.

Blockförhyrningskonceptet, som innebär ett övertagande från Östhammarshem gällande kontrakts- och fakturahantering, genomfördes i början av året och från och med juni månad omfattas samtliga särskilda boenden.

Under hösten har det nya verksamhetssystemet införts i hela organisationen samtidigt som processen för att införa IBIC påbörjats. Samtliga dessa delar är ett led i kvalitetsarbetet och förväntas höja kvaliteten och likvärdiga bedömningar över organisationen under de kommande åren.

Kvalitetsuppföljning i Socialstyrelsens öppna jämförelser visar i huvudsak god kvalitet i verksamheterna. Det föreligger dock ett behov av att kvalitetssäkra den del av verksamheten som rör handläggning inom myndighetsprocessen. Sista årens högre personalomsättning samt införande av ett nytt verksamhetssystem påverkar kvalitetsnivån. Utveckling av ledningssystem och kvalitetshandboken sker kontinuerligt. Reviderad värdegrund implementeras i samtliga verksamheter. Synpunktshandlingen utgör ett viktigt kvalitetsutvecklingsinstrument.

Antal beslut under året	2015	2016	2017
Antal färdtjänst innehavare*	837	844	783
Hjälp i hemmet ordinärt	576	613	590
LSS-beslut	176	175	162
Särskilt boende	315	332	349
Boende LSS	47	47	46
Beslutade timmar			
Hjälp i hemmet	114 591	145 655 **	159 188 **
LSS (pers.ass, ledsagning och avlösning)	20 650	26 806	30 026
Missbruksvård/Socialpsyk			

Antal beslut under året	2015	2016	2017
Vårddygn hvb vuxna	2 435	2 854	2 784
Snittkostnad/dygn	1 779	1 647	1 818
Barn och ungdom			
Antal dygn i familjehem	11 838	8 568	6 049
Bruttokostn kr/dygn fam.hem	966	932	1 111
Antal dygn i HVB-hem	249	1 093	108
Bruttokostnad kr/dygn HVB	3 369	2 199	7 111
Ekonomiskt bistånd			
Antal hushåll	218	***	199
Utbetalt/hushåll snitt, kr	5 964	***	32 106 ****
Genomsnittlig bidr.tid, mån	5,3	***	***

* Avser totala antalet beslut

** Avser även beslut om ledsagning och avlösning enligt SoL

*** Uppgifter går ej att beräkna pga systembyte

**** 2017 års nyckeltal bygger på genomsnittet för året/hushåll. Föregående år är genomsnitt/månad/hushåll och bygger på faktisk utbetald tid t.ex 3 mån

4 Ekonomiskt resultat

Driftbudget

(för resultaträkning se ärendet "Budgetuppföljning till och med december 2017")

Socialnämnden redovisar för 2017 ett underskott på 17,3 mnkr.

Gemensamma kostnader visar överskott med 3,0 mnkr, där en stor del av överskottet kommer från lägre kapitalkostnader än budgeterat.

Vård och omsorgsinsatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- o Sjukvårdslagen (HSL) redovisar ett underskott på 14,2 mnkr varav:

- Verksamhet enligt HSL visar underskott med 6,4 mnkr bl.a. beroende på tjänsteköp av sköterskor, hemtjänst i egen regi visar underskott med 8,7 mnkr och särskilt boende i egen regi underskott med 9,5 mnkr. Antalet utförda timmar i hemtjänst har ökat med 9,3 procent på årsbasis, vilket stämmer väl med demografisk utveckling och att äldre bor kvar hemma längre.
- Förvaltningens korttidsboende visar överskott med 0,8 mnkr och externa platser

särskilt boende visar överskott med 5,2 mnkr, där överskottet till stor del kommer av ett bättre nyttjande av platser i egen regi. Ofördelade medel visar överskott med 4,5 mnkr.

- Lokalkostnader ger ett överskott på 5,2 mnkr.
- Verksamheten boendestöd visar ett underskott på 0,8 mnkr

Verksamhet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialförsäkringsbalken (SFB) redovisar nettounderskott på 4,1 mnkr vilket kommer från en ökning av antalet ärenden med LSS beslut, där bl.a. beslut som tidigare delfinansierades av Försäkringskassan (SFB) nu helt belastas kommunen.

Missbrukarvård för vuxna redovisar underskott med 0,7 mnkr vilket beror på högre kostnader än budgeterat och förväntat gällande placeringar.

Barn och ungdomsvård visar underskott på ca 1,4 mnkr till största delen beroende på att kostnader för konsulttjänster ökat kraftigt under sista kvartalet.

Försörjningsstöd visar överskott med 2,8 mnkr bl.a. beroende på god konjunktur och strukturerat arbete. Kostnader har under större delen av 2017 legat på en låg nivå, men en viss ökning i slutet av året kan tyda på en kostnadsökning för 2018.

Familjerätt och familjerådgivning visar överskott 0,2 tkr beroende på att verksamheten under året gått med vakanser.

Verksamhet gällande ensamkommande barn visar ett underskott på 3,4 mnkr där underskottet främst kommer från högre kostnader för externa placeringar i förhållande till budget, cirka 6,0 mnkr, där man i budget räknade med en något snabbare takt i hemtagning av placeringar i andra kommuner. Kostnaderna för handläggning visar också ett underskott, 0,8 mnkr, vilket till stor del kommer från kostnader för konsulttjänster. Underskott på 1,0 mnkr kommer från vår egen regi, där kostnader kopplade till iordningställande av HVB boendet Månskenet ensamt står för 2,0 mnkr.

Intäkterna från Migrationsverket har gett ett överskott i förhållande till budget på 4,5 mnkr. 2017 års intäkter kommer dels från det gamla generösa avtalet/ersättningsmodellen med/från Migrationsverket och från och med halvårsskiftet från det nya mindre generösa ersättningsmodellen. Detta gör att intäkterna för 2018, där hela årets intäkter utgår från den nya ersättningsmodellen, kommer vara klart lägre än 2017.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten visar underskott med 4,0 mnkr vilket kommer från ett motsvarande underskott för implementering av nytt verksamhetssystem.

Resultaträkning

Mkr	2014	2015	2016	2017
Intäkter	157,8	187,8	258,0	
Kostnader	-518,9	-578,5	-639,5	
varav personalkostn	-299,7	-319,6	-341,8	
varav lokalkostn	-40,7	-49,9	-46,3	
Nettokostnad	-361,1	-390,7	-381,5	

Mkr	2014	2015	2016	2017
Budget	-378,4	-394,7	-404,7	
Årets resultat	17,4	4,0	23,2	

Verksamhetsområde

Mkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Nämnd			
Tillståndsprovning			
Gemensamt socialkont			
Vård o omsorg enl SOL o LSS			
Individ o famoms			
Summa			

5 Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Inom den närmast kommande femårsperiod står Socialnämndens samtliga ansvarsområden inför stora utmaningar inom välfärdsområdet. Den tekniska förändringstakten går allt snabbare och skapar nya möjligheter till utveckling av vård och omvårdnad. Den ökade genomströmningen i slutenvården och den kommande lagen om samverkan ökar kraven inom den kommunala vård och omsorgsorganisationen. Samtidigt är socialnämndens ansvarsområde det område som påverkas mest av den demografiska förändring som hela tiden sker. Redan idag skiljer sig Östhammars befolkningsstruktur från övriga Sverige med fler äldre innevånare.

Samverkan med den nystartade regionen gick inledningsvis trögt men har under hösten börjat hitta formerna. Inför 2018 finns förutsättningarna för ett fortsatt konstruktivt arbete tillsammans med länets kommuner och regionen. Även en ny nämnd, nämnden för kunskapsstyrning, har bildats i samverkan mellan regionen och kommunerna.

Östhammars kommun har kommit förhållandevis långt med närvårdsarbetet, med stora fördelar för medborgarna i Östhammar. Regionens fokus på nära vård och omorganisation av primärvård och habilitering kommer troligtvis att bidra positivt i detta arbete.

Personalfrågor är en stor framtidsfråga för socialnämnden. Socionomer, chefer, sjuksköterskor och undersköterskor är i dagsläget yrkesgrupper som är svåra att rekrytera. Trots begränsade resurser måste socialnämnden satsa ytterligare på dessa yrken för att höja attraktiviteten både internt och externt för att säkra kompetensförsörjningen. Arbete med att genomföra insatserna i personalstrategien fortsätter.

Förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor är områden som ytterligare måste utvecklas för att möta den alltmer ökande sjukfrånvaron. En övergripande målsättning för 2018 är att arbeta mer med medarbetarinvolvering, att möjliggöra för personal att hitta och genomföra egna lösningar och förbättringar tillsammans med sina chefer samt att ha

större kund- och brukarfokus. Arbetet med kvalitetsfrågor kommer kräva att kunder, medborgare och brukare får uttrycka behov och vara delaktiga i hur verksamheterna utformas.

Utvecklingen av information om hushållsnära tjänster och servicetjänster är ett viktigt verktyg för att förbättra tillgången för service till de äldre och samtidigt frigöra omvårdnadspersonal till andra arbetsuppgifter.

Fler och mer omfattande förändringar i omvärlden skapar ökade behov inom socialnämnden. Nya lagkrav och föreskrifter medför en större utmaning för verksamheterna. Ökade krav på nattbemanning och snabbare utskrivning från slutenvården är några exempel på förändringar som sker. Kombinationen av ökade krav från samhällets aktörer och de demografiska förändringarna skapar behov av mer omfattande satsningar inom den sociala sektorn.

Under 2018 kommer fokus att ligga på att skapa en hållbar struktur för hur arbetet med det sociala innehållet och kultur i vården ska fortsätta. En utmaning är att göra det till ett arbetssätt inom den ordinarie verksamheten. Strukturen kommer att innebära att välja ut ett antal fokusområden, för att få till gedigna förbättringsplaner. Ett förslag på fokusområde är att granska avvikelshanteringen och då främst avvikelser enligt SoL. Ett annat förslag är att arbeta med möjlighet till utevistelse som också kan kopplas till genomförandeplaner enligt IBIC. Arbetet med LSS i samverkan med kultur och fritidsförvaltningen kommer att fortsätta enligt planering.